

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Thomae Młodzianowski, Polonie, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Metaphysica, Logica, Octo Libris Physicorum, Generatione, Corruptione
Et Anima

Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682

Difficultas IV. De Intensionis termino.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95667)

RESPONDEBIS. Quod opinans, evidentiū sit habiturus quod opinetur.

CONTRA. Quia: cognitiones illæ non verfantur circa opinionem, tanquam circa objectum penetrando an illud sit opinio. Hinc evidentiā, non debet crescere circa opinionem tanquam objectum, saltem solam; sed crescere debet circa objectum opinionis. Restat ergo ut dicas, quod quando ex eodem motivo, & circa idem objectum, nunc clariū verfor, referendum id esse, in conditionem ipsius actus, supra descriptam.

RATIO 3. est. Quia si ex pluribus cognitionibus remissis, conflaretur una intensior, id ideo fieret, quia etiam ex pluribus gradibus caloris remissis, fit unus intensior, sed hæc ratio non evincit, quia non est absurdum dicere, quod manca unus gradus, & expectet ut ita dicam productionem aliū gradus; est autem absurdū dicere, quod una cognitio daret, quousque adveniat alia, numero solo distincta, nulla item est ratio vel experientia, quæ dicat, fieri simul plures illas entitates cognitionum, cumque illæ cognitiones etiam plures, secum consistentes, possint facere cognoscentem, pluribus cognitionibus cognoscentem, & non intensius cognoscentem, quomodo dicitur reddi intensius cognoscentem. Et certè accessu unius, tunc intenditur aliud, quando duo communicare possunt subiecto aliquid, quod unum non communicat, & sic duo gradus caloris intendunt subiectum, quia unus non potest hoc communicare, quod communicat alius; hinc & ipsum subiectum recipiens calorem, si experientia sit capax, experitur de illa additione magis calere. Jam autem duæ cognitiones de eodem objecto, ex eodem motivo, pares item in omnibus, non videtur, quid communicent subiecto, & cur se non habeant ita, sicut non nisi plures posita cognitio, sine ulla intentione. Denique experimur quod interdum habeamus cognitionem valde debilem de objecto, repetimus cognitionem, æquè manet debilitas, quamvis ratione habitus acquisiti, facilioremur ad illas habendas. Experimur rursus, interdum de eodem objecto, ex eodem motivo, immediatè postea cognitionem sequentem intensiorem, clariorem, evidentiorem esse. Quæro: cur repetitio illa, cognitionem pro prima parte casus non causaverit intensiorem? Quæro, immediatè post succedens, cognitio, quare est intensior? Apparebit autem huius cognitionis intensiorem non haberi præcedentibus, quia in priori parte casus, supponebantur esse plures cognitiones, & tamen nihil plus esse evidentiæ. Neque valet si id referas in id, quod posteriori cognitioni coexistant; unde enim de hac coexistentia?

DICES. Intensio, ex dictis contra Durandum, non fit per productionem excellentioris entitatis, corrupta imperfectiori, Ergo nec intensio

cognitionis stabit in indivisibili illius entitate.

RESPONDETUR. Intensionem esse duplicem. Unam formalem, & aliam æquivalentem. Formalis intensio fit additione gradus ad gradum. Æquivalens autem in indivisibili aliquo consistet. In intensione formali, est necesse ut præsupponantur plures gradus, id est, tu existentes. In intensione autem æquivalenti, supponitur non nisi una illa entitas. Ratio quia cum illa formalis intensio stet additione, & addi non dicitur quod non est, necessariò deponetur existentia illorum plurium graduum. Jam autem intensio æquivalens, cum stet solo uno actu, nõ exigit aliorum minus remissiorum coexistentiam. Directè autem ad argumentum dici potest. Durandi sententiam non tenere, ob rationes contra illum supra allatas; quæ non militant pro præsentia.

DIFFICULTAS IV.

De Intensionis termino.

Sicut duplex est terminus, Unus à quo, & Alius ad Quem; ita & in intensione terminus à Quo est parvitas, terminus ad quem est magnitudo. Quod attinet ad Terminum parvitatē in intensione.

ASSERO 1. Intensionem rerum materialium, habere terminos parvitatē, ultra quos naturaliter non potest existerē.

RATIO: quia intensio materialis exigit subiectum materiale, subiectum materiale quantitatē, quantitas autem determinat sibi certum minimum, ut explicatum est in quantitate, infra quod minimum conservari non potest. Ergo nec naturaliter conservari poterit intensio materialis, quæ etiam exigit naturaliter subiectum extensum, & hoc appellari potest: terminus parvitatē extrinsecus.

ASSERO 2. Posito quòd dari possit punctum materiale, dari etiam potest punctum qualitatis.

RATIO, quia non est major ratio, pro uno, quam pro alio.

ASSERO 3. Quamvis possit dari punctum qualitatis, non potest dari punctum seu indivisibile intensiois.

RATIO. Tum quia illud indivisibile intensiois, & esset indivisibile intensiois, ut supponitur, & nõ esset: quia intensio formalis ut supponitur, stat pluralitate partium: nulla autem pluralitas in indivisibili intensiois. Tum quia illud & esset intensum ut supponitur, & non esset intensum. Quia intensio formalis dicit augmentationem, additionem, & quo non posito, non esse illud Tale, magis Tale; jam autem indivisibile excludit ista: imò non apparet, quo tunc illud indivisibile intensiois, esset distinctum ab indivisibili qualitatis, quidquid enim adferetur destruet in indivisibili intensiois, rationem indivisibilis. Tum quia non est de ratione qualitatis esse intensam, aliàs non esset possibilis qualitas

litas, non intensa, detur ergo punctum qualitatibus; certè per aliud debet constitui in ratione puncti qualitatibus, per aliud in ratione puncti intensi qualitatibus. Quid autem illud?

DICES I. Non repugnat existentia intensio- nis indivisibilis.

RESPONDETUR. Repugnare ex dictis asser- to tertio existentiam indivisibilis intensio- nis formalis.

DICES 2. cum Arriaga. Non magis repugnat existere indivisibile intensio- nis, quam indivi- sibile extensionis.

RESPONDETUR. Hanc objectionem in du-plici sensu urgeri posse, nempe quod intensio salvari possit in indivisibili, & in hoc sensu fal- sum est, posse illam salvari quoad intensio- nem formalem ob dicta asserto tertio. In secundo sensu hæc difficultas urgeri potest, quia scilicet possibile est punctum, & tamen actu facere ex- tensionem. Ergo etiam possibile est punctum, & tamen intensum. Sed antecedens est falsum in sententia Aristotelis & nostra.

DICES 3. Formæ substantiales existere pos- sunt in indivisibili, & etiam aliquæ accidentales ut quantitas. Ergo etiam reliquæ formæ. Nam quod sint capaces intensio- nis non arguit, quod possent eam aliquando habere, quò differunt à substantialibus, & à quantitate, quæ neque habent, nec habere possunt intensio- nem.

RESPONDETUR. Si hæc obiectio non aliud velit, quam quod forma possit salvari in indivi- sibili, Ergo & qualitas, quæ non sit actu intensa, & intensibilis. Sic nullo modo est contra nos, præcipue autem si concedatur esse possibile punctum qualitatibus.

DICES 4. Continuum componitur ex indi- visibilibus, Ergo & intensio.

RESPONDETUR. Etiam posita veritate ante- cedentis, non evincitur intentum, quia sicut non positis pluribus indivisibilibus non erit continuum, ita & in uno indivisibili non salva- bitur intensio.

DICES 5. ex Oviedo contra assertum secun- dum. Qualitas requirit certam & determina- tam intensio- nem ad operandum, Ergo & ad exi- stendum, Esse enim est propter operari.

RESPONDETUR. Cum actio semper sit ab ex- cessu, requiretur determinata intensio ad operan- dum, quia autem non ostenditur principium, quare non possit dari punctum qualitatibus, si im- possibile erit sit punctum materiale, ideo adhuc dari poterit punctum qualitatibus.

Quod ad Terminum Magnitudinis attinet.

ASSERO I. Quod non omnis qualitas habeat ter- minum suam magnitudinis in intensio- ne. Ratio est, quia non apparet implicantiæ, quare Divinitus magis & magis augeri non possit lumen gloriæ, v. g. & ex eo profecta Visio beata.

ASSERO 2. Qualitates, quæ non sunt dispositio- nes, etiam intra ordinem, non determinant sibi cer- tam magnitudinem. Ratio, quia non apparet cur sonus v. g. magis & magis augeri non possit, & cur sonativum majus & majus esse non possit.

ASSERO 3. Qualitates, quæ sunt dispositio- nes, habent terminum suam magnitudinis intra or- dinem naturæ. Ratio, quia quælibet causa habet determinativam vim agendi, Ergo & intendendi. Rursus omne agens agendo intendit assi- milare sibi passum, & cum ipsum habeat deter- minatam intensio- nem, etiam determinatam tribuet.

Utraque hæc ratio videtur multum probare, & impetere assertum secundum. Nam etiam sonativum habet determinativum esse. Ergo devenire erit ad sonum quo non fit major.

Commodius per hoc probatur assertum, cum formæ exigant dispositiones, debet inter illas & formas esse proportio, coequatio, & correspon- dentia, quod ipsa inductio ostendit. Et ita ead- em specie siccitas, huic quidem elemento non nisi in excellenti, & alteri in summo com- petit; si sunt dispositiones æquo minores, non producitur illa forma, v. g. quæ est aurum, sed producitur æs; si autem sint dispositiones melio- res, producitur aurum; quod ostendit à formis determinari sibi dispositiones. Addit Oviedo, quod quamvis aqua exigit frigus ut octo, & ex accidenti fieri possit, ut contra suam exigen- tiam, careat ista passione aqua, dum calefit, nihil- ominus fieri non potest, ut supra exigentiam formæ, intensiores producantur dispositiones. Videmus item ignem, qui validissimus est in ca- lefaciendo, non procedere nisi ad determina- tum calefaciendi gradum, hoc est similem sui.

DIFFICULTAS V.

De Conclusionibus Intensio- nis.

Conditio omnium agentium: Indistantia est, quam alibi explicuimus: Alia conditio hoc axiomate exprimi solet: Simile non agit in si- mile; Finis agentis est, agere in similitudinem: Nihil agit in seipsum &c. Ad intelligendam naturam istius conditionis.

PRÆMITTO I. Duplicem posse spectari simili- tudinem inter agens & passum. Primo similitudi- nem in Forma substantiali, stantem cum simili- tudine in qualitatibus activis, v. g. aqua calidif- sima, & aqua frigida, sunt similes in Forma sub- stantiali, & dissimiles, hic & nunc in formis acti- vis, caloris & frigoris. Secunda similitudo po- test esse in formis substantialibus, & simul in for- mis accidentalibus activis. Qualis est inter ignem A, & ignem B.

PRÆMITTO 2. Similitudinem in activis qua- litatibus duplicem adhuc spectari posse. Primo simi- litudinem non nisi in sola essentia qualitatum activarum.